

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
 Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.13.APK.0-12-00-00/322 - 2816
 Konu : Yazılı Soru Önergesi

15.07.2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 13.07.2005 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/12798 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'a ait 7/7683 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur.

Bakanlığımız, çocuk işçiliğinin önlenmesini gerekli bir sosyal problem olarak kabul etmekte ve çocuk işçiliğini önlemeye yönelik faaliyetlerini Hükümetin acil eylem programı çerçevesinde yürütmektedir.

Bu çerçevede; Bakanlığımızca 1992 yılında Çalışma Genel Müdürlüğü bünyesinde Çalışan Çocuklar Bölümünü (ÇÇB) oluşturulmuştur. Bölümün kuruluş amacı, uzun vadede çocuk işçiliğinin sona erdirilmesi, kısa vadede ise, en kötü koşullarda çalıştırılan çocukların çalıştırılmasının engellenmesi ve halen çalışmakta olan çocukların çalıştıkları ortamlardan korunması için izlenecek stratejileri ve yöntemleri saptamak amacıyla ülke politikasının oluşturulmasında belirleyici rol oynamaktır.

Bilindiği üzere, Ülkemiz tarafından 2001 yılında ILO'nun 182 sayılı "En Kötü Şartlarda Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Sözleşmesi" onaylanmış olup, Sözleşme hükümleri doğrultusunda; ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkılarıyla çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Program hazırlanmıştır. Buna göre, Ülkemizin öncelikleri belirlenerek, çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına yönelik faaliyetler, bütüncül bir yaklaşım ve takvimlendirilmiş bir ulusal program çerçevesinde sürdürülecektir. Bu program, tarımda, sokakta ve sanayide ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılan çocukları kapsamaktadır.

Bakanlığımızın Uluslararası Çalışma Örgütü ile 10 Haziran 1992 yılında imzaladığı sözleşme ile Ülkemiz, Uluslararası Çalışma Örgütü-Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programına (ILO-IPEC) katılan ilk altı ülkeden biri olmuştur. IPEC Programı, imzalanan sözleşmelerle 27 Eylül 2006 tarihine kadar uzatılmıştır. Bakanlığımızca anılan Program çerçevesinde çocuk işçiliğini sona erdirmek amacıyla ILO/IPEC programı kapsamında 1993-2004 döneminde yedi proje uygulamaya konulmuştur.

Çocukların çocuk işçiliğinden uzaklaştırılmaları, sosyal uyumları, eğitimleri ve rehabilitasyonları Bakanlığımızın yürüttüğü projeler de önem verilen konular arasında yer almıştır. Bu konuda en kapsamlı çalışma, 1 Eylül 2000 tarihinde çocukların çalışma hayatından çekilerek eğitime yönlendirilmeleri, sağlık destekleri, sosyal rehabilitasyonları, çocuğun çalışmasının temel nedenini oluşturan ailelerin yoksulluğunu giderici faaliyetlerini kapsayan "Çocuk İşgücünün En Kötü Biçimlerinin İzmir'de Seçilen Sınai Meslek Dallarında 2003 Yılı İtibariyle Sona Erdirilmesi Projesi"dir.

Yine, Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu İş Müfettişleri tarafından proje kapsamında yapılan işyeri denetimleriyle, riskli durumda bulunan çocukların belirlenmesi ve onlara ulaşılması mümkün olmaktadır. Bakanlığımızın 2000 yılından itibaren başlattığı projelerle Ankara, İzmir ve Bursa'da açtığı sosyal destek merkezleri çocuklara ve ailelerine hizmet verilmesini ve çocuklara ulaşılmasını sağlamaktadır. Ayrıca, işçi ve işveren kuruluşları, işverenler, aileler, muhtarlar, öğretmenler, gönüllü kuruluşlarla yapılan duyarlılık toplantıları, televizyon ve radyo programları, gazete haberleri ile Valilikler bünyesinde oluşturulan ilgili kurum ve kuruluşlarının, işçi ve işveren kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, üniversitelerin temsilcilerinin katıldığı "çocuk işçiliğine karşı il komiteleri" çocuk işçiliğine karşı duyarlılık ve hareket başlatmada, çocuklara ulaşmada etkili olmaktadır.

Diğer taraftan, Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesi'nin uygulanmasına destek vermek üzere 2005 yılı başından itibaren özellikle ekonomik, sosyal ve eğitim açısından önemli dezavantajlara sahip olması yanında çocuk işçiliğinin yaygın olarak görüldüğü 22 ilde çocukların sağlıkları, güvenlikleri açısından tehlikeli ve zihinsel, fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişmeleri açısından olumsuzluklara yol açan, eğitime devamlarına veya eğitimde başarılarına engel olan işlerden çekilmesine yönelik olarak, AB Fonu desteğiyle; Çalışan Çocuklar Bölümü ve ILO Türkiye Temsilciliği tarafından 7 ilde (Çankırı, Kastamonu, Sinop, Ordu, Erzurum, Van ve Elazığ) yürütülecek proje uygulamaya konulmuştur.

Yine, gezici ve mevsimlik işlerde çalışan veya çalıştırılma riski altında olan çocuklar başta olmak üzere tarım sektöründe çalışan çocukların temel ve mesleki eğitime erişimlerini sağlamaya yönelik olarak, 2005 yılında ABD Çalışma Bakanlığı-Uluslararası Çalışma Bürosu destekli 6 ilde (Batman, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Aydın, Muğla) uygulanacak olan proje, taraflarca imzalandıktan sonra uygulamaya konulacaktır.

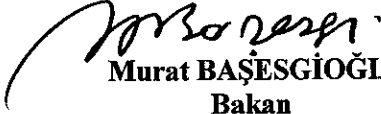
ILO Türkiye Temsilciliği'nin desteğiyle, çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde 11 ilde (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Şanlıurfa) 2005 yılı itibariyle projeler uygulamaya konulmuş olup, Proje çerçevesinde; çalışan ve çalışma riski taşıyan çocukların eğitimlerine destek verilmesi, çalışan çocuklara ve ailelerine eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilerek illerin kendine özgü özellikleri gözönünde bulundurularak çalışan çocuklar ve ailelerinin mesleki eğitime yönlendirilmesi faaliyetleri yer almaktadır.

ILO/IPEC kapsamında yürütülen Proje' de, kız çocuklarının yoğun olarak çalıştırıldığı tekstil sektörü proje kapsamına alınmış ve proje hedef grubu olan 15 yaşın altında çalışma hayatından çekilecek 1500 çalışan çocuğun % 30'unun kız, çalışma koşulları iyileştirilecek 15-18 yaşları arasındaki 2000 çocuğun % 30'unun kız ve yine çocuk işçiliğini önlemek için hedef gruplar arasında yer alan çalışan çocukların kardeşlerinden 500 çocuğun % 70'inin kız olması kararlaştırılmış ve proje de 4000 çocuğa ulaşılması gerekirken 8418 çocuğa ulaşılarak hedef aşılmıştır. Proje sonunda ulaşılan 6079 çalışan çocuktan 1656 çocuk kız ve 2339 kardeşten de 1039 kardeş kız çocuktur.

Çocuk işçiliğinin temel nedeninin yoksulluk olduğu gerçeğinden hareket edilerek, aile bireylerinin mesleki eğitimi, istihdam garantili kurslar gibi yoksulluğu giderici faaliyetler proje kapsamında sürdürülmektedir. "*Çocuk İşgücünün En Kötü Biçimlerinin İzmir'de Seçilen Sınai Meslek Dallarında 2003 Yılı İtibariyle Sona Erdirilmesi Projesi*" kapsamında Bakanlığımız kuruluşlarından olan Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ile imzalanan protokol ile çalışan çocukların ailelerinden 183 aile bireyi meslek sahibi olmuş ve istihdamları sağlanmıştır. Aynı proje kapsamında 4'ü eski hükümlü, 2'si özürlü olmak üzere, 6 aile bireyi işe yerleştirilmiş, ayrıca, Halk Eğitim Merkezinde el sanatları kursu açılmış, kursa katılan 50 anneye girişimcilik eğitimi verilerek, ürünlerini pazarlamaları sağlanmıştır.

Yine, Türkiye İş Kurumu ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu arasında yapılan işbirliğiyle sokakta çalışan çocukların babalarını istihdam etmek üzere, Bursa ilinde inşaat işçiliği mesleğinde 75 kişilik bir istihdam garantili işgücü yetiştirme kursu açılacaktır.

Bilgilerinize arz ederim

Murat BAŞESGİOĞLU
Bakan